MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 38: Kto zyskuje w konflikcie na Bliskim Wschodzie? Krwawa mozaika – Izrael, Hamas, Iran, Liban, Egipt

Tematyka

Program dotyczy wielowątkowych kontekstów obecnego (2023) konfliktu pomiędzy Izraelem a Hamasem. Dyskutanci rozważają kwestie interesów w regionie oraz na szerszej scenie międzynarodowej i zastanawiają się, kto zyskuje, a kto traci na dziejącym się konflikcie. Biorą pod uwagę zarówno kontekst polityki wewnętrznej, jak również sojuszy i walki o wpływy w regionie Bliskiego Wschodu.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek: https://youtu.be/OJEj193_o9M
- zwiastun programu: https://youtu.be/DvRa690QCLE

Zagadnienia wstępne

Proponuje się rozpoczęcie bloku zajęć od studiowania mapy regionu Bliskiego Wschodu jak również bardziej szczegółowej mapy Palestyny i Izraela.

Zainspirowanie dyskusji dotyczącej tego, jak konflikt ten jest, bądź może być przedstawiany w mediach. Jak konflikt ten wpływa na postrzeganie Izraela oraz jak to, że konflikt ten stał się bardzo nagłośniony wpływa na tzw. porządek agendy mediów i jakie to może mieć kosekwencje.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 38: Kto zyskuje w konflikcie na Bliskim Wschodzie? Krwawa mozaika – Izrael, Hamas, Iran, Liban, Egipt

Część 1/3:
Kto zyskuje na konflikcie

Emisja pierwszej części programu: **(0:24–11:46)**

Pytania i zagadnienia do dyskusji

1. Kto zyskuje na obecnym konflikcie Hamas-Izrael?
2. Dlaczego na obecnym konflikcie na Bliskim Wschodzie traci Ukraina?
3. Jak można patrzeć na obecny konflikt z perspektywy Jordanii i Egiptu?
4. Dlaczego można mniemać, że pomimo licznych ofiar na konflikcie tym jednak Hamas zyskuje?
5. Jak postrzegany jest Hamas w krajach arabskich na Bliskim Wschodzie?
6. Czy Hamas działa realnie na rzecz Palestyńczyków i idei państwa Palestyna? Czy też być może rozgrywa inne interesy?
7. Co to za izraelski polityk (na zdjęciu poniżej) i jak można interpretować wypowiedzi, że istnienie i aktywność Hamasu jest dla niego poniekąd wygodna i korzystna?

[1]

Beniamin Netanjahu, 2019

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 38: Kto zyskuje w konflikcie na Bliskim Wschodzie? Krwawa mozaika – Izrael, Hamas, Iran, Liban, Egipt

8. Jak sprawa istnienia Hamasu na przestrzeni ostatnich lat miała się do izraelskiej polityki wewnętrznej, a zwłaszcza rywalizacji politycznej? Jakie siły zyskiwały, a jakie traciły dzięki istnieniu Hamasu?

9. Co to za polityk izraelski i jaka jest jego obecna pozycja oraz relacje z Netanjahu? Polityk ten kiedyś bardzo kontrowersyjnie wypowiadał się o opcjach, jakie stoją przed Arabami zamieszkującymi Izrael. Jakie trzy wyjścia dla nich widział?

Becalel Smotricz w geście zwycięstwa, 2021 [2]

[3] Itamar Ben-Gewir

10. Kogo przedstawia zdjęcie powyżej? Jaka jest jego pozycja w izraelskiej polityce?

11. Co to był ruch kahaistyczny?

12. Czy na obecnym konflikcie w Izraelu zyskują siły skrajne, jastrzębie czy być może bardziej ugodowe? Dlaczego tak jest?

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 38: Kto zyskuje w konflikcie na Bliskim Wschodzie? Krwawa mozaika – Izrael, Hamas, Iran, Liban, Egipt

Część 2/3:

Krwawa mozaika bliskowschodnia – co dalej?

Emisja drugiej części programu: **(11:46–28:03)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

13. Jak przedstawia się sytuacja Iranu w realiach obecnego konfliktu? Czy konflikt pomiędzy Izraelem a Hamasem jest Iranowi na rękę?

14. Jaki wpływ na rywalizacje Iran-Arabia Saudyjska może mieć obecny konflikt?

15. Jakie są związki pomiędzy Hamasem a Bractwem Muzułmańskim? Jakie te związki mają znaczenie w kontekście geopolitycznej rywalizacji państw na Bliskim Wschodzie?

16. Jakie jest stanowisko Turcji w odniesieniu do obecnego konfliktu? Dlaczego Turcja może być znaczącym graczem w tym konflikcie i ewentualnym jego uspokojeniu?

17. Jak się ma Bractwo Muzułmańskie wspierające Hamas do relacji egipsko-tureckich?

18. Jakie jest stanowisko Egiptu w odniesieniu do obecnego konfliktu?

19. Dlaczego sytuacja Jordanii w odniesieniu do obecnego konfliktu jest problematyczna?

20. Zdjęcie poniżej przedstawia libańskiego polityka. Kto to i z jakim ugrupowaniem jest on związany? Jakie jest stanowisko reprezentowanej przez niego siły politycznej do konfliktu Izrael-Hamas?

[4]

Hassan Nasrallah – przemówienie na temat Gazy, 2023

21. Jakie znaczenie ma kontekst zbliżających się przyszłorocznych wyborów w USA?

22. Jak obecny konflikt może być postrzegany z punktu widzenia Chin?

23. Jak wyglądają i mogą wyglądać relacje w trójkącie USA-Arabia Saudyjska-Chiny? Jaka jest dynamika tych relacji?

Część 3/3:

Czy historia w tym regionie się powtarza?

Emisja trzeciej części programu: **(28:03–40:13)**

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

24. Jeżeli mielibyśmy doszukiwać się czegoś w działaniach Izraela, co mogło być czynnikiem prowokującym Hamas do ataku akurat w tym roku, to co to by było? Jaką analogię moglibyśmy wysnuć do wydarzeń historycznych?

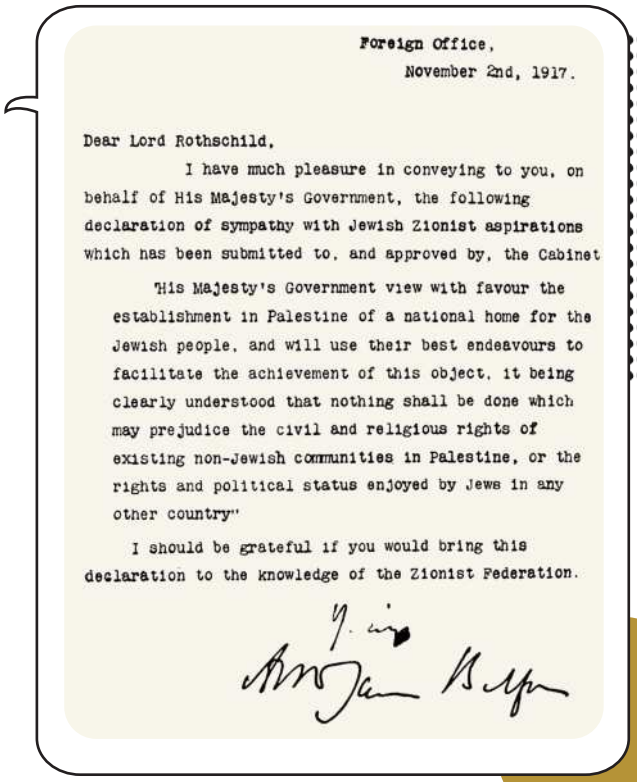
25. Czym była Intifada Al-Aksa?

26. Jak przebiegało i zakończyło się palestyńskie powstanie w latach tuż po II wojnie światowej? Co oznacza Al-Nakba?

27. Jakie są historyczne korzenie konfliktu izraelsko-palestyńskiego?

28. Jak konflikt izraelsko-palestyński wiąże się z rywalizacją kolonialną mocarstw w okresie XIX wieku i pierwszej połowy XX wieku?

29. Co to była Deklaracja Balfoura? Kim był Arthur James Balfour?

Foreign Office,
November 2nd, 1917.

Dear Lord Rothschild,

I have much pleasure in conveying to you, on behalf of His Majesty's Government, the following declaration of sympathy with Jewish Zionist aspirations which has been submitted to, and approved by, the Cabinet

"His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country"

I should be grateful if you would bring this declaration to the knowledge of the Zionist Federation.

List – deklaracja lorda Artura Balfoura w sprawie żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie, 1917

[5]

30. Jaka była polityka brytyjska wobec obszaru Palestyny w dwudziestoleciu międzywojennym? Czy miała ona wpływ na rozwój późniejszego konfliktu bliskowschodniego?

31. Co to była Hagana?

32. Czym była Wojna Sześciodniowa? Jak możemy ocenić koncepcję tzw. wojny prewencyjnej czy też ataku prewencyjnego w kontekście bezpieczeństwa w regionie?

33. Kto w 2012 roku mówił, że Izrael nie przetrwa następnych 10 lat? Na czym oparta była ta diagnoza wybitnego znawcy stosunków międzynarodowych? Dlaczego się nie sprawdziła?

34. Jak wygląda położenie geostrategiczne Izraela w regionie? Czy realne jest, że Izrael może być pokonany bądź zniszczony przez jakieś pastwo arabskie bądź ewentualną koalicję?

35. Co przedstawia zdjęcie poniżej i jakie znaczenie sfotografowane wydarzenie miało dla regionu? Kogo widać na zdjęciu?

[6]

Icchak Rabin, Jasir Arafat i Bill Clinton w Białym Domu, po podpisaniu pierwszego porozumienia w Oslo, 1993

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

Hamas – partia i organizacja społeczna wywodząca się i związana z Bractwem Muzułmańskim. Formalnie jako Hamas i pod tą nazwą powstała w 1987. W latach 90. Przyłączyła się do szerokiego palestyńskiego frontu krytykującego ugodę z Izraelem. W 2007 roku Hamas przejął kontrolę nad Strefą Gazy.

Binjamin Netanjahu – izraelski polityk związany z prawico-nacjonalistyczną partią Likud, ktrej jest długoletnim przewodniczącym. Premier Izraela w latach 1996–1999, 2009–2021 oraz od 2022 roku.

Becalel Smotricz – polityk izraelski, przewodniczący skrajnie prawicowej partii Tekuma (od 2023 po fuzji z inną partią – partii Religijny Syjonizm) wchodzącej w skład Koalicji Partii Prawicowych. Od 2022 w ramach rządu Binjamina Netanjahu pełni funkcję ministra finansów Izraela. Charakteryzują go bardzo skrajne, antypalestyńskie poglądy.

Itamar Ben-Gewir – izraelski polityk związany ze skrajnie prawicową Żydowską Siłą. Od 2022 roku w rządzie Binjamina Netanjahu pełni funkcję ministra bezpieczeństwa wewnętrznego. Ideologicznie często wiązany z ruchem opierającym się na działalności, zdelegalizowanych w Izraelu, ekstremistycznych i rasistowskich organizacji kahalistycznych założonych w latach 80. XX wieku przez rabina Kahane.

Bractwo Muzułmańskie – (inaczej Bracia Muzułmańscy) – islamska organizacja religijna oraz społeczno-polityczna. Organizacja powstała w 1928 roku i od tamtego czasu angażowała się niejednokrotnie w radykalne antyzachodnie i antyizraelskie działania, głownie na terenie Bliskiego Wschodu. Pierwotnie organizacja zakorzeniona w Egipcie, po utracie wpływów w tym kraju (po 2013 roku zdelegalizowane i uznane za organizację terrorystyczną) pozostaje aktywna w wielu muzułmańskich krajach, wchodząc zazwyczaj w sojusze z organizacjami o charakterze radykalnym.

Ruch kahalistyczny – ruch, który opierał się na poglądach rabina Me'ira Kahane i który dążył do oparcia państwa Izrael na formule teokratycznej, z wykluczeniem roli politycznej Arabów. Jego przywódca zginął zamordowany w Nowym Jorku, a partię zdelegalizowano.

Deklaracja Balfoura – list z 1917 roku napisany przez Arthura Jamesa Balfoura, ministra spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii, a adresowany do przywódcy społeczności żydowskiej w Wielkiej Brytanii Walthera Rothshilda, w którym zapewniano o intencji i woli utworzenia na terytorium Palestyny siedziby dla narodu żydowskiego (national home for the Jewish people).

Hagana – Hagana była paramilitarną organizacją palestyńskich Żydów powstałą w 1920 r. W chwili utworzenia państwa Izrael na jej bazie utworzono Siły Obronne Izraela.

Wojna Sześciodniowa – konflikt zbrojny pomiędzy Izraelem a Egiptem, Syrią i Jordanią, mający miejsce w czerwcu 1967 roku. Izrael dokonał prewencyjnego uderzenia w celu wyprzedzenia ataku przygotowywanego przez wrogich arabskich sąsiadów. W wyniku skutecznej ofensywy Izrael osiągnął militarny sukces, zajmując terytoria: Półwysep Synaj, Wzgórza Golan, Judeę i Samarię, Jerozolimę. W wyniku tej wojny również Strefa Gazy znalazła się pod kontrolą izraelską (wcześniej kontrolowana przez Egipt).

2. Cele dydaktyczne:

- Rozszerzenie poziomu wiedzy dotyczącej współczesnych relacji w regionie Bliskiego Wschodu. (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Zaznajomienie z charakterem współczesnych relacji Izraela z sąsiednimi państwami (odniesienie do PRK P6S_WG)
- Uświadomienie jakie znaczenie dla regionalnej polityki i światowej polityki ma konflikt izraelsko-palestyński, a obecnie konflikt na osi Izrael-Hamas (odniesienie do PRK P6S_WK)
- Wyposażenie w umiejętności analityczne dotyczące polityki międzynarodowej w regionie Bliskiego Wschodu (odniesienie do PRK P6S_UW)

3. Sugerowana literatura uzupełniająca:

International Relations of the Middle East, red. L. Fawcett, Oxfort University Press 2023

China, Russia, and the USA in the Middle East: The Contest for Supremacy, red. B. Houghton, K.A. Houghton, Routledge 2023

K. Gebert, *Pokój z widokiem na wojnę. Historia Izraela*, Agora 2023

J-P. Filiu, *Historia Gazy*, Dialog 2017

J. Gelvin, *Konflikt izraelsko-palestyński*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2015

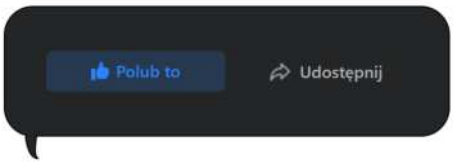
I.J. Bickerton, C.L. Klausner, *A History of the Arab-Israeli Conflict: Eight Edition*, Routledge 2017

M. Levitt, *Hamas. Polityka, dobroczynność i terroryzm w służbie dżihadu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2008

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 38: Kto zyskuje w konflikcie na Bliskim Wschodzie? Krwawa mozaika – Izrael, Hamas, Iran, Liban, Egipt

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Beniamin Netanjahu, 2019, aut.: Palácio do Planalto from Brasilia, Brasil, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:31_03_2019_Jantar_na_Resid%C3%AAncia_do_Primeiro-Ministro_de_Israel_(32566588677).jpg (lic. CC Attribution 2.0 Generic) ····· str. 2

[2] Becalel Smotricz w geście zwycięstwa, 2021, aut. יקיו4800, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:%D7%91%D7%A6%D7%9C%D7%90%D7%9C_%D7%A1%D7%9E%D7%95%D7%98%D7%A8%D7%99%D7%A5_%D7%91%D7%97%D7%92%D7%99%D7%92%D7%95%D7%AA_%D7%94%D7%A0%D7%99%D7%A6%D7%97%D7%95%D7%9F_%D7%91%D7%90%D7%95%D7%9C%D7%9E%D7%99_%D7%94%D7%90%D7%97%D7%95%D7%96%D7%94_%D7%91%D7%9E%D7%95%D7%93%D7%A2%D7%99%D7%9F.jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 4.0 International) ····· str. 3

[3] Itamar Ben-Gewir, źródło: לאירונ וולא, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Itamar_Ben_Gvir_3.jpg (lic. CC Attribution-Share Alike 3.0 Unported) ····· str. 3

[4] Hassan Nasrallah – przemówienie na temat Gazy, 2023, źródło: YT/ Al Jazeera English, https://youtu.be/SsvgLuIaDgs (prawo cytatu) ····· str. 4

[5] List – deklaracja lorda Artura Balfoura w sprawie żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie, 1917, https://pl.wikipedia.org/wiki/Deklaracja_Balfoura#/media/Plik:Balfour_declaration_unmarked.jpg ····· str. 5

[6] Icchak Rabin, Jasir Arafat i Bill Clinton w Białym Domu, po podpisaniu pierwszego porozumienia w Oslo, 1993, https://pl.wikipedia.org/wiki/Porozumienia_z_Oslo#/media/Plik:Bill_Clinton,_Yitzhak_Rabin,_Yasser_Arafat_at_the_White_House_1993-09-13.jpg ····· str. 6